

MAKE-UP VOOR DE DODEN

Het *Disaster Victim Identification team*, kortweg 'DVI' genoemd, staat in voor de berging en identificatie van slachtoffers overleden in diverse omstandigheden. Daarvoor beschikken de experts van DVI over talrijke methoden en technologieën. Sinds enige tijd maakt het team gebruik van twee nieuwe technieken: thanatopraxie en duiken naar slachtoffers. Een woordje uitleg.

Tekst Gwendoline Hendrick
Fotografie Jos Balcaen

BRUSSEL – De vier leden van het DVI – van de Directie van de speciale eenheden van de federale politie, CGSU – die we hebben ontmoet, hebben twee dingen gemeen: de passie voor hun werk en de centrale plaats die de slachtoffers innemen in hun dagelijks werk. Ze documenteren zich en volgen opleidingen om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen in bepaalde domeinen.

Gezichtsreconstructie met het oog op identificatie

Jean-Marie Van Butsele en Willy Luypaert, inspecteurs bij het DVI, beschikken voortaan over een extra troef. Dankzij verschillende opleidingen hebben deze specialisten in de 'necrosearch'¹ onlangs vakkennis verworven in het domein van de thanatopraxie. "We komen in actie op vraag van het parket of van een lokale of federale

parket een foto of robotfoto van de persoon te verspreiden met de hoop op een identificatie. De benodigde tijd voor deze reconstructie en de gebruikte technieken hangen af van de 'schade' aan het gezicht. De werkwijze kan zijn: de elementen van het gezicht opnieuw of op de juiste plaats aanbrengen, botten opnieuw vastmaken, een metalen plaatje onder de huid bevestigen, een product inspuiten om de weefsels wat te doen opzwellen en uiteraard proper maken, grimeren (met aangepaste producten) en het haar opmaken zodat het slachtoffer er 'natuurlijk' zou uitzien. De informatie verkregen via de verspreiding van een (robot)foto in de pers zal het uitgangspunt vormen van een onderzoeksopdracht. Naast dit reconstructiewerk zijn de twee inspecteurs ook belast met de inzameling van ante mortemgegevens bij verwanten, de huisarts en de tandarts van het vermoedelijke slachtoffer (bv. een foto van het gebit). De ante mortem- en post mortemelementen worden vervolgens vergeleken om met zekerheid de identiteit van het slachtoffer te bepalen. Pas daarna kan de familie het lichaam zien. Al dit werk is van multidisciplinaire aard en wordt

verricht in samenwerking met wetsdokters, experts in gezichtsreconstructie van de technische en wetenschappelijke politie (DJT) en met forensische tandartsen en/of antropologen belast met de inzameling van post mortemgegevens. Onlangs leidde de verspreiding van een robotfoto tot de identificatie van een individu in het kader van een zelfmoord. "In eerste instantie is ons werk gericht op de identificatie van de slachtoffers. Het gebeurt ook dat we te maken krijgen met slachtoffers van wie we de identiteit kennen, maar die lelijk toegetakeld zijn. In sommige gevallen en op vraag van de gerechtelijke overheden geven wij een fatsoenlijk gezicht aan deze personen", zo zegt Willy Luypaert. De wet-Franchimont² stipuleert dat de familie van een overledene het recht heeft om het stoffelijk overschot te zien voor en na een autopsie. De twee inspecteurs van het DVI dragen op die manier bij tot het afscheidsritueel dat noodzakelijk is in het rouwproces van de families. Ze handelen altijd met een diep respect en geven blijk van veel menselijkheid.

Berging van slachtoffers die in het water liggen

Sinds 2007 hebben Ronny Olemans en Steve Delporte een gemeenschappelijk doel voor ogen: de berging van slachtoffers die zich onder water bevinden, de identificatie van de lichamen en het vrijwaren van gerechtelijke sporen in overleg met de labo's van technische en wetenschappelijke politie. De ene is duiker en de andere 'het brein' zoals ze het zelf graag zeggen. Er bestaan reeds verschillende technieken om onder water te zoeken zoals de sonar van het Technical Support team³ van de scheepvaartpolitie (SPC). Nu is er nog een nieuwe techniek die kan worden overwogen om lichamen op te sporen. Samen met zijn collega, die 20 jaar ervaring bezit in het vak, heeft

...

“ Willy Luypaert

In eerste instantie is ons werk gericht op de identificatie van de slachtoffers

politiedienst die wordt geconfronteerd met een onbekend slachtoffer dat visueel niet identificeerbaar is en waarvoor ze geen ante morteminformatie hebben", verklaart Jean-Marie Van Butsele. "Meestal treden we op in het kader van zaken die verband houden met een moord, een verkeersongeval of een zelfmoord", preciseert hij. Het werk van de twee inspecteurs bestaat erin het gezicht van een recent overleden persoon te reconstrueren om met de goedkeuring van het

...

Steve Delporte een methode ontwikkeld die toelaat om op basis van concrete informatie, berekeningen en voorspellingen het gebied af te bakenen waarin zich een lichaam kan bevinden. Door verschillende wiskundige en natuurkundige gegevens te interpreteren kan hij ook bij benadering de plaats bepalen waar het stoffelijke overschot weer boven water zou komen. Om zijn berekeningen te maken heeft Steve Delporte

allerlei informatie nodig. "Heel wat factoren zoals de watertemperatuur of de sterkte van de stroming spelen een rol", vertelt hij. Het tweetal heeft zich uitgebreid gedocumenteerd en verdiept in de vakliteratuur om de manier te bestuderen waarop een persoon verdrinkt en hoe een lichaam wegzinkt en uiteindelijk ontbindt in het water. Deze methode, die zich nog in een testfase bevindt, werpt reeds haar vruchten af. Ze laat niet toe de exacte plaats van het lichaam te bepalen, maar wijst wel bij benadering de zone aan waarin men het zou kunnen vinden.

TECHNISCHE EN WETENSCHAPPELIJKE POLITIE

Bij de technische en wetenschappelijke politie (DGJ-DJT) wordt sinds 2001 gezichtsreconstructie toegepast. Benny Claes en Peter Clauwaert zijn bij de FBI opgeleid voor deze toch wel bijzondere opdracht.

Deze kostbare indicaties kunnen de zoekacties van de duikers en van de politiepatrouilles ondersteunen. “Onze doelstelling is het lichaam zo snel mogelijk te vinden, vooraleer een burger het per toeval ontdekt. Zodra een lichaam is gelokaliseerd, gaan we het uit het water halen met de deskundige hulp van de lokale brandweerduikers waarmee we samenwerken”, verklaart Ronny Olemans. Omgekeerd kan het nuttig zijn voor een gerechtelijk onderzoek (bv. een moord) om de plaats te bepalen waar een lichaam te water ging, vertrekkende van

de plaats waar het lichaam is teruggevonden. Bij de berging van slachtoffers is de vrijwaring van aanwijzingen en sporen belangrijk, evenals het ethische aspect. Inspecteur Olemans plaatst het lichaam in een geperforeerde zak die het water doorlaat, maar die tevens de aanwijzingen en objecten beschermt die op het lichaam aanwezig zijn. Deze zak kan dan uit het water gehaald worden met de hulp van de brandweer. “Op die manier kunnen mensen van de pers of nieuwsgierige omstaanders niets zien”, aldus Steve Delporte. Na afloop van deze

verschillende operaties kan het lichaam ten slotte in ‘goede omstandigheden’ naar een gerechtelijk-geneeskundige instelling worden gebracht voor een autopsie.

¹ Zie Inforevue 03/2008 over de opleiding necrosearch, blz. 14-16.

² Wet van 12 maart 1998, de zogeheten ‘Wet-Franchimont’.

³ Zie Inforevue 04/2005 over de ‘side scan sonar’, blz. 33-35.

BRUSSEL – “Wanneer we geen tekening van een overleden niet-geïdentificeerd slachtoffer kunnen maken – door het gebrek aan informatie over zijn anatomie en zijn morfologie – kan een gezichtsreconstructie worden overwogen met de toestemming van het parket”, verklaart hoofdinspecteur Benny Claes, lid van de dienst ‘robotfoto’s’ van de technische en wetenschappelijke politie. Zodra het hoofd gescheiden is van de rest van het lichaam door een wetsdokter, wordt het ‘gereinigd’ door schildvleugeligen die zich uitsluitend met het vlees voeden. De schedel wordt vervolgens naar een antropoloog gestuurd die het geslacht, het gewicht, de leeftijd bij benadering en

de etniciteit van de persoon kan bepalen. “De expert in tandheelkunde kan de leeftijd van het slachtoffer bepalen”, voegt Benny Claes toe. Nadat ze al die gegevens (foto’s, verslag van de wetsdokter, ...) doorgenomen hebben, beginnen de twee hoofdinspecteurs aan de eigenlijke reconstructie. Er bestaan verschillende methoden voor. De methode die de twee mannen het vaakst gebruiken, is het zogenaamde Amerikaanse systeem. Hierbij worden op de schedel 32 merktekens op specifieke plaatsen geplaatst. De manier waarop die punten worden aangebracht, zal de dikte van de weefsels bepalen. Bovendien zal door bepaalde metingen de helling, de lengte of de

breedte van de neus kunnen worden bepaald. Stap voor stap wordt het gezicht gereconstrueerd: ze plaatsen glazen ogen en een speciaal aangepaste boetseerklei vervangt de weefsels en geeft het gezicht ‘vorm’. Met die klei wordt ook het haar gereconstrueerd. Dit reconstructiewerk biedt als voordeel dat het kan worden uitgevoerd op slachtoffers die lang na hun overlijden worden gevonden. De enige vereiste is dat er voldoende elementen moeten zijn wat de schedelbeenderen betreft. De robottekenaars kunnen zo een tweedimensionale tekening maken, die, wanneer ze verspreid wordt in de pers, misschien tot een identificatie zal leiden ...

G.H.

EN HET GEZICHT KRIJGT VORM ...

AMAY PARQUET DE HUY J.I. FRENEY
DOS N° HU.30.L3.004886/08

AMAY PARQUET DE HUY J.I. FRENEY
DOS N° HU.30.L3.004886/08

AMAY PARQUET DE HUY J.I. FRENEY
DOS N° HU.30.L3.004886/08

Dit is het resultaat vertrekkende van de schedel van een man wiens lichaam drijvend is teruggevonden op de Maas in juni 2008. Het gereconstrueerde gezicht is verspreid tijdens de uitzending *Telefacts Crime* (VTM) van 4 maart 2009.